

különösebb szabálya nincsen. Minden a szokástól és helyes nyelvezéktől függ. — **Egy új előfizető.** Hogy olvasóink egyúttal a lap munkatársai is legyenek, arra éppen égető szükségünk nincsen. Ha egyet-mást ír, szívesen megmondjuk róla véleményünket. — **L. I.** (Selmebánya). 1. Olyanfajta könyv mostanában nem jelent meg. 2. A kért munkát Hangos Antal könyvkereskedőnél, Budapesten, Calvin-tér kapható 4 koronáért.

•Franklin-Társulat• könyvkiadóhivatalában Budapest IV., Egyetem-utca 4. sz. a. megjelent és kapható:

KÖZÉPISKOLAI OLVASMÁNYOK.

Az I—IV. osztály számára való olvasmányok.

Arany János. Válogatott kisebb költemények (az alsóbb, III. és IV. oszt. számára) 1 K.
— **Rózsa és Ibolya.** — **Losonczy István** (IV. osztály) *O. K.* 20 f.
— **Toldi** (IV. osztály) 70 f.
— **Szent László füve** (I. osztály) *O. K.* 40 f.
Gaal Mózes. Hún-magyar mondák Gyulay L. rajzaival. (I. oszt.) 2 K 50 f.
— **Magyar király-mondák** Gyulay László rajzaival. (I., II. oszt.) 1 K 50 f.
Cox György. Görög regék. (I., II., III. oszt.) 6 K.
Nibuh-Gaal. Görög hősök története (I—III. oszt.) Kötve 1 K.
Jókai Mór. Magyarhon szépségei (I. oszt.) 80 f.
Petőfi Sándor. János vitéz (I. oszt.) *O. K.* 20 f.
Tompai Mihály népregéi (I. II. oszt.) *O. K.* 60 f.
— **regéi** (I., II. oszt.) *O. K.* 60 f.
Fáy András meséi (II. oszt.) 2 K.
Berzsenyi Dániel versei (III. oszt.) *O. K.* 80 f.
Kisfaludy Sándor. Dobozi (III. oszt.) Vas. 40 f.
könyvt.

Magyar bélyegraktár

Budapesten, VI., Bajnok-u. 3.

A ki nem azt kapja, amit hirdetünk, vagy nincs megelégedve avval, amit kapott, kérje vissza a pénzt!

Vesz, eszerél és elad mindenféle (magyar és külföldi) levélbélyeget.

Ajánljuk a következő gyönyörű és föltötte olcsó sorozatokat:

China, 1898-ből, 6 darab (2—10 ct) csak 60 fillér és a portó.
Honduras, 1892-ből, 5 darab (1—25 ct) csak 80 fillér és a portó.
Bolivia, 1894-ből, 7 darab (1—100 ct) csak 1.— kor. és a portó.
Argentina, 1899/900-ból, 8 darab (2—30 ct) csak 1.— kor. és a portó.
Chile, 1900/901-ből, 6 darab (1—50 ct) csak 1.— kor. és a portó.
Japán, különféle 12 darab, ritka is, csak 30 fillér és a portó.
Bolivar, 1903-ből, 6 darab (ritka!) csak 80 fillér és a portó.
Uruguay, 15 darab, remek szép sorozat, csak 1 K 50 f. és a portó.
Borneo-Labuan, gyönyörű 9 darab, vadember, krokodil, hajó, vár, stb. keverten vagy külön, mind a 9 darabnak az ára csak 150 kor. és a portó.

Rendeljen még ma! Ne várjon holnapig!

Két koronáig használatlan bélyegeken is beküldheti a pénzt. Portóra, ha ajánlva kívánja a levelet, 35 fillért (dupla levélért 45 fillért) küldjön; közönséges levél portója, ha egyszerű, 10 fillér, ha dupla, 20 fillér.

5 koronás rendelés portómentes.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevígó kellek és díszvasalások képes gyűjteményét.

Mivel a fentemlített cikkek és kellek ez ideig jórészt Bécsből szereztek be, indítatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly cikk előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett.

Tisztelettel 10026
Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-körút 17.
Árjegyzéket tessék a «T. L.»-ra hivatkozva kérni.

DEÁK FERENCZ

születésének 100-ik évfordulóját ünnepli a nemzet október 17-én. Ez alkalomból természetesen hazánk e nagy fiának alakja felé fordul a közvélemény, s bizonyára sokan lesznek, a kik tüzetesebben óhajtják megismerni a Haza Bölcsének élete folyását és áldásos működését. E célra legalkalmasabbak az alant felsorolt könyvek, — a legkiválóbbak a magyar irodalomban mind ama munkák közt, melyek Deák Ferenczrel foglalkoznak. Csengery Antal, Pulszky Ferencz és az angol Forster-Arnold Florence iratai ezek, melyekben e maguk is kiváló politikusok és publicisták aprólékos gondnal, lelkiismeretes őszinteséggel írták meg Deák Ferenczről mind azt, a mit a hálás utókornak tudnia kell és érdemes róla. — Ezek a kiváló munkák:

Deák Ferencz. Élete és jellemrajz. Irta Gaal Mózes 42 képpel ára füzve K —.80

Deák Ferencz emlékezete. Csengery Antaltól (akad. emlékbeszéd). Ára füzve K 2.—
Oleskönyvtár 569—570 K —.40

Deák Ferencz. Jellemrajz. Irta Pulszky Ferencz. Ára füzve K 1.20

Deák Ferencz. Életrajz. Irta Forster-Arnold Florence. Fordította Pulszky Agost. Ára füzve K 3.20
Oleskönyvtár 333—337 K 1.—

Deák Ferencz élete. Emlékkönyv. Szerkesztette Áldor Imre. Második kiadás, képpel, ára K 1.20

Deák Ferencznek az 1861-ik évi országgyűléstől elfogadott két fölirata. Irta Kónyi Manó. Ára K —.40

Deák Ferencz mért nem ment el az 1843-iki országgyűlésre. Közli Kónyi Manó. Ára füzve K —.40

Deák-Album. Írták többen. Zichy Mihály rajzaival. Ára füzve K 6.—

Ajánljuk e jeles könyvek alkalomszerű figyelembe vételét azzal a megjegyzéssel, hogy megrendelhetők bár-mely hazai könyvkereskedőnél, vagy a kiadó

FRANKLIN-TÁRSULAT-nál,
Budapesten, IV., Egyetem-utca 4.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK :	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre... 4 kor. 80 fill.		
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

BURKUS.

Regény az ifjúság számára. Írta Gaal Mózes. 2

II.

Több rendbéli haszontalanságaim. A krumplisütő-kemence és a boglya széna. Apám meg-
ver, anyám velem sír.

Ezelőtt huszonöt évvel éppen hét éves voltam, mikor te, első tanítómesterem egy májusi vasárnap azt mondtad ebéd után, hogy ezentúl más lesz a tanítónk. Beesüljök meg őt és tanuljunk örömmel. Pityike sirt és fogadta, hogy ő nagyon jól fog tanulni. Pityike igen érzékeny szívű fiú volt, apám is, anyám is rendkívül szerették őt s ha én valami istentelenséget követtem el, mindig azt mondogatták:

— Lásd, Pityike kisebb mint te s mégis jobb és szófogadóbb!

Igazság szerint haragudnom kellett volna Pityikére, mert nekem bizony fájt, hogy őt örökké dicsérték, de hát Pityikére nem lehetett megharagudni. Mikor engem apám a nagy fekete vonalzóval meg-megmérégetett: Pityike sajnált. Odajött hozzám a szögletbe, simogatta az arcomat s így szólott:

— Ne sírj, Burkus! Édes apánk azért téged is éppen úgy szeret, mint engem és a babát.

Ezt én nem tudtam soha elfelejteni. Ha néha mégis megtörtént, hogy Pityikét félrelöktem az útból, mindjárt megbántam, mert olyan szomorúan tudott reám nézni!

Ő tehát megfogadta akkor, hogy az új tanítónak is olyan jól fog tanulni, mint neked. Én pedig erősen haragudtam, hogy miért mégy te el a mi házunkból, amikor apám is szeretett, édes anyánk is szeretett. Mit tudja azt a gyermek, hogy egyszer el kell válnunk egymástól?

Azok is elválnak, akik azt hiszik, hogy egymás nélkül nem is tudnak élni.

Mikor a kocsí az udvarunkról kifordult, én felmáztamaz udvarunkon levő nagy díófa tetejére és onnan néztem a kocsí után.

Valószínűleg bolondságokat mondtam aznap vacsoránál, mert apám kétszer is megpirongatott:

— Burkus, ne koptasd a szájadat! Tanulnod kell s punktum.

Bizonyára azt mondtam, hogy én más tanítónak nem tanuló. Ez elég nagy ostobaság lehetett.

Három hét múlva jött egy másik tanító. Dubica Jánosnak hívták. Nagyon hosszú és nagyon sovány volt. Ha beszélt, akkor az Ádám-csutkája veszedelmesen mozgott fel és alá. Mindig attól féltem, hogy egyszer csak kiugrik a száján. Ez azonban nem történt meg, mert két hónapig volt csak nálunk s két hónap rövid idő arra, hogy az Ádám-csutkája valakinek kiugorjék a száján.

Dubica úr mindig bepanaszolt engem az öregnél. Az öreg pedig az én szigorú édes apám volt. Így aztán két hónap alatt a legtöbb időt az asztal alatt töltöttem el. Ezt a csendes helyet jelölte ki apám a számomra. Végül úgy megszoktam, hogy az anyám lábzsámolyát minden nap jó előre odakészítettem s azon sokkal kényelmesebb volt az ülés, mint a nádszéken, melyet különben is egy drótszeggel tisztességesen megdolgoztam.

Dubica úr Pityikét szerette. Gyakran ültette az ölébe, reám pedig olyan vasvilla szemeket vetett, mintha éppen halálos ellensége lettem volna

— Te nagyon rossz gyermek vagy, Burkus! —

mondotta egyszer, mikor óra előtt korommal bajuszt rajzoltam az orrom alá s úgy vártam őt az iskolában. — Bizony mondom, hogy belőled semmi sem lesz. Pityike nagy úr lesz és szégyenleni fogja, hogy neked az öcséd.

— Hallod-e, Pityike, mondd csak, fogod-e te szégyenleni, hogy én a te bátyád vagyok?

Szegény Pityike azt sem tudta, mit mondjon. Én addig faggattam őt, míg nagy halkán megvallotta, hogy ő sohasem fogja szégyenleni.

— No lássa, tanító úr! — vetettem oda nagy arcátlan diadalérzettel. — No lássa, hogy Pityike nem fogja szégyenleni! — s még azt is hozzátettem: «és a tanító úr sem fogja szégyenleni, hogy engem tanított!»

Ha pedig Dubica úr az irkámát a kezébe vette, akkor így kiáltott fel:

— Ezt megmutatjuk a tekintetes úrnak! Várj csak haszontalan, ezt megmutatjuk!

Egyszer aztán valami ördög bűjt belém s keserűen kifakadtam:

— A tanító úr mindig árulkodik reám! A tanító úr engem verjen inkább meg, de ne árulkodjék!

Szegény jó Dubica úr erre igen mérges lett, föl is emelte a kezét, hogy reám üssön, én — akasztófárávaló — lebuktam az asztal alá, ő pedig úgy leütötte a függő-lámpást, mintha a keze labdaütő, a fehér üveglámpás pedig labda lett volna.

Ezért nekem újra az asztal alá kellett ülnöm, Dubica úr pedig két hónapi keserves szenvedés után elment egy kis faluba tanítónak, hol még most is boldogan él. Néhányszor találkoztunk azóta s a lámpásnak arcülését még most sem felejtette el, — no de én sem!

Azóta igen sokszor eltűnődöm azon, hogy a világon a legnehezebb mesterség a tanítás, főleg ha valakit a jó Isten olyan vásott gyermek oktatásával ver meg, amilyen én voltam.

Dubica úr távozása után egy teljes hónapig kimondhatatlanul boldog voltam, mert az öreg hamarosan nem kapott tanítót. Nekünk azért naponta oda kellett ülnünk a nagy asztalhoz. Az öreg feladott valami leckét, de soha sem ért reá, hogy számon kérje, mert a gazdaság sok dolgot adott neki. Jött a szüret, azután a vásár, a számadások. Pityike gyönyörű szépen megírta a feladványát, én rendesen csak belékezdtem s mihelyt láttam, hogy az öreg felül a lovára, — usdó, künn voltam én is az udvaron.

Akkortájt készítettem a csür mögött, a nagy szénaboglyától tíz lépésnyire egy krumplisütő-

kemencét. Egészen a magam találmánya volt. A földbe két lábnyira beástam, közepe tájára tettem keresztbe egy ócska rostot, a föld alatt ástam a kéményt, mely kifelé tátotta a száját. Zsindelydarabkákból még fedelet is készítettem. Alul kukoricacsutkával, szalmával tüzet lehetett gyújtani. A roston pompásan megsülhettek a krumplik.

Mondotta Pityike:

— Jaj, Burkus, ne gyújts te tüzet, tudod, hogy nem szabad.

Mondottam én neki:

— A gyehenna-tüzet is meggyújthatnám, Pityike, mégsem lenne semmi baj. Meg van az a kemence csinálva emberül.

— De én félek!

Pityike csakugyan félt s nekem az ő félelme még nagyobb bátorságot öntött a szívembe. Most már meg akartam csak azért is mutatni, hogy az én kemencém bámulatos egy építmény. Csak úgy bizsergett a vérem, hogy már a pompásan megsült krumplival oszlassam el az én félénk öcsém nagy aggodalmát.

Néhány nap múlva apámék átmentek a szomszéd faluba keresztelni. Nem maradt otthon csak Marcsa a szolgáló, a két béres, Pityike meg én. A babát elvitték magukkal, mert nem volt kire bízni. Reám dehogy bízták volna! Pedig talán jobb lett volna, hátha a nagy megtiszteltetés, a szokatlan bizalom kiverte volna fejemből az új krumplisütő-kemence kipróbálásának veszedelmes szándékát.

Mikor apámék felültek a kocsira, így szóoltak:

— Burkus, aztán jól viseld magadat!

— Pityike, vigyázz a bátyádra!

Alighogy kifordultak az udvarból, én viharos örömmel kiáltottam fel:

— Jerünk krumplit sütni!

Az anyagot már mind összehordottam. Egy kosárka szép krumpli került elő a boglya tövéből, a kemence alját megraktam kukoricacsutkával, alája szalmát hintettem. Az egyik zsebemből előkotorasztam tíz szálka kenes gyújtót.

Mikor javába készülök, hogy behevítsek a kemencébe, Pityike megszólal:

— Édes Burkus, ne csinálj te tüzet!

Úgy néztem reá ebben a magasztos pillanatban, mint egy gyermekre, akit nagy cselekedetek nem tudnak hevíteni. Arról szó sem lehetett, hogy én akkor lépjek vissza, mikor már a célnál voltam.

Néhány pillanat múlva már sercegett a gyújtó, lobbant a szalma, a kürtön és fedelen át tódult ki a kékes-hamvas füst, a tetőn természetesen sokkal több, mint a kürtön. A rost nyílásain át felcsapott a láng.

Pokoli gyönyörűség volt nekem ez! Észre sem vettem, mikor a kemence zsindelye is elkezdett pattogni s égett pompásan. Szél is fújt, az még jobban élesztette.

— No várjatok krumplik, most már megsültök!

Pityikét is elfogta a krumplisütés láza. Ott guggoltunk mind a ketten a kemence mellett, én még szalmát raktam újból alája. De hogy lobogott az, hogy csapkodott fel a lángja.

— Sülj krumpli, sülj! Látod Pityike, ez az én kemencém!

Egyszer csak szalad a béres, nagyot kiált:

— Úrfiak, mit csinálnak? Ég a széna!

A bizony igaz volt. Nemcsak a kemence égett, hanem a széna is, a gyönyörű boglya, amelyre edes apám olyan nagyon büszke volt. Mi a nagy füsttől, mely a szemünket a kemence mellett marta, nem láttuk a veszedelmet.

Jöttek a szomszédok, hozták a vizipuskát. Volt kiabálás, össze-visszaság.

Sokan felmászta a csűr tetejére, azt locsolták vízzel, mások a boglyát húzták szét vaskampós rúdakkal. A harangot félreverték, az asszonyok sopánkodtak. Pityike beszaladt a szobába, az ágyra vetette magát es sirt. Én meg az ablaknál állottam s hallgatóztam, hogy nem jön-e koesi az országút felől. Egész testemben remegtem s

valami rettenetes, fojtó nehéz érzés szállott meg, aminőhöz hasonlót azóta sem éreztem.

A tüzet két óra alatt az emberek eloltották. Nem mertem a szobából kimozdulni. Hallottam, amint az ablak előtt elhaladó emberek mesélték:

— A két úrfi tüzzel játszott, azok gyújtották meg a boglyát!

RUTTKAYNÉ KOSSUTH LÚJZA SÍREMLÉKE. — Horvay János szoborműve.

— Lesz nekik ne mulass, ha a tekintetes úrök hazajönnek a keresztelőlől!

Szerettem volna reájuk kiáltani, hogy csak én voltam, nem Pityike, . . . csak én! De nem tudtam szólani. Pityike a nagy sirásban elaludt az ágyon. Én hallgatóztam: nem jön-e a szekér. Marcsa kávét hozott s így kínált meg:

— No, gyújtogató mákvirág, egyél! Mert mindig mondtam én, hogy a tűz nem gyermek kezébe való. A sok istentelenkedésnek itt van a vége! Egyél!

Máskor is szidott Marcsa, de máskor — amilyen vásott gyerek voltam — hát visszafeleseltem, de bezzeg most nem mertem. Marcsa olyan félelmesnek tűnt fel nekem abban a nehéz órában, mintha itélőbíráim lett volna.

— Lelkem, szelid Pityikém, — folytatta Marcsa, — te csak aludjál, szívecském, neked a hajad szála sem fog meggörbülni. Megmondom én a tekintetes úrnak, hogy melyik volt a bűnös! Egyél már no, kihűl a kávé!

Hátat fordítottam Marcsának. Nem ettem, pedig jól tudom, hogy éhes voltam. Mindenféle bolond gondolat szállott meg: hogy én elszaladok hazúlról és soha vissza sem jövök, hogy beleugrom a kútba. A kút nagyon mély, onnan nem tudnak kihúzni. Már indultam is: ma sem tudom, vajjon elbújdosó, vagy kútbaugró szándékkal, mikor Pityike felébredt:

— Burkus . . . éhes vagyok!

Odavitem neki a kávét az ágyhoz. Még a pirtott kenyeret is beleapritottam.

— Egyél Pityike! Egyél!

Pityike evett s hogy a tűz eszébe jutott, elkezdett sírni. Sirt is, evett is, — én pedig azt mondtam neki, hogy ő ne sirjon, mert őt nem ölik meg, hanem engemet. Ebben a pillanatban úgy éreztem, hogy el vagyok szánva a halálra. Mikor éppen a végrendeletem szóbeli megcsinálásán fáradoztam, kocsizörgés hallatszott, — hazajöttek az öregek.

Az ajtó mögé húzódtam, Pityike összefogta a két kezét, mintha imádkozott volna. Erre én is ösztönszerűleg összekulcsoltam a kezemet.

Künn Marcsa beszélt, a két béres is beszélt. A mama benyitott s előbb Pityikét, azután engemet megölelt, össze-vissza csókolt s ajkai ezt rebegték:

— Ó, hála Istennek!

Végtelen édes anyai szeretet! Akkor nem tudtalak megérteni . . . Csak most értelek! Be szegény addig a szív, míg ezt a nagy kincset fel-

nem tudja fogni s milyen nemessé válik, ha ez a maga mélységével és igazságával beléje költözik.

A többi, ami azután gyors egymásutánban történt, az előzményekhez képest csakugyan mellékes. Az öreg előbb a szememre lobbantotta összes haszontalanságaimat, amelyekkel eddig szomorúságot és keserűséget okoztam neki és édes anyámnak, aztán jól megvert. Azt hiszem, derekasan megverhetett, mert sokat sirtam azután. A szögletben térdepeltem, míg apámék vacsoráltak. Mikor a baba hozzám jött, apám megparancsolta neki, hogy «félre onnan!»

Pityikét nem bántották. Nem is vallatták, hogy miként történt a dolog. Én elmondottam mindent. Lefekvés előtt kezet csókoltam apámnak. Édes anyám megfogta a kezemet s átvitt a másik szobába. Az ajtónál megtörölte a szememet, megtapogatta a homlokomat. Aztán lehajolt, aztán megcsókolt. Láttam, hogy a szemetele van könnyel.

— Légy te jobb gyermek, Burkus! Légy te jobb!

Nem parancsoló volt a hangja, hanem édes, szép, kérő, bánatos. Az ágyban mind zokogtam. Valaki folyton simogatta a hajamat.

Aztán emlékszem, hogy Pityike egy darab kenyeret dugott a vánkossom alá és két piros almát.

— Burkus, úgy-e nem haragszol rám? Úgy-e nem?

Én kinyújtottam a paplan alól a kezemet, megszorítottam a kezét, de nem néztem rá. Nem néztem volna senkire a világon!

Éreztem, hogy bűnös vagyok, hogy rosszat cselekedtem. Másnap és harmadnap nem fájt már a verés. Csak az fájt, hogy miattam sírnia kellett az édes anyámnak is.

A boglya széna leégése nagy kár volt apámnak, de én láttam valami hasznát: egy kicsit magamba szállottam. Hanem hogy az igaz útra térjek: arról még szó sem lehetett.

Marcsa egy hét múlva egyszer megharagudott reám, mert a dézsa vizét kiöntöttem az udvaron. Reám kiáltott:

— Nem gyújtánád fel a csürt is, te! . . . te!

Én kiöltöttem reá a nyelvemet és így válaszoltam:

— Csak azért is, még a boglyas fejedet is ráadásul!

Pedig Marcsát szerettem, mert hűséges és jó teremtés volt, nagyon ragaszkodott a családkhoz.

(Folyt. köv.)

HAZAFELE.

Messze földön, nagy Galiciában
Magyar huszár hogy' éljen bujában?
Sóhajtozva tengeti a sorsát:
Én Istenem, jaj de bús egy ország!

Nagy idejét napról-napra méri,
Hogy leteljek, jaj, tán meg sem éri;
Ne szégyelné, — a könnye is hullna:
Édes hazám, mikor látlak újra?

Ősz felé oszt' kapják a parancsot, —
A kaszárnya vidám daltul harsog,
Ezer szívnek felröppen a vágya:
Haza, haza, szép Magyarországra!

— S megy az ezred, halad mind előbbre,
Hegyek, völgyek maradoznak tőle,
Egyszer aztán — ott van a határon,
Oszlop mellett, melynek színe három . . .

Vezényszó zeng, harsány kürtző reszket, —
Az oszlopnak tiszteleg az ezred;
Állj! — s szó harsan, mintha égbe törne:
Ez a föld már Magyarország földje!

Ez a föld már Magyarország földje,
Ezer szempár lábbad legott könnybe:
Szó vezényel, de a szív még jobban,
S magyar huszár magyar földre dobban.

És ahogy a szíve parancsolja,
Egész ezred leborúl a porba,
Úgy hullatja, jóleső gyönyörbe,
Csókját, könnyét a honi göröngyre.

Perc múlik így, zokogással telve,
Szenvedés, bú, mind fölolvad benne;
Szinte fájna, olyan nagyon édes,
Amit a szív ilyen percében érez . . .

— S kiderül a magyar huszár kedve,
Vigan pattan újra a nyeregbe,
Vigan nézi a hervadó tájat:
Édes hazám, csakhogy újra látlak!

Hervadó táj, — alig van avarja,
Hej, hiszen most tavasz virul rajta:
Szép huszárok szanaszét dobálják
Dalos kedvük ezernyi virágát . . .

Szív érzése mind ajkukra tódul,
Zeng a tájék zengő magyar szótul,
Bércek, völgyek mosolyognak rájuk:
Hozott Isten, szép magyar huszárok! . . .

Sajó Sándor.

MACEDÓNIA.

Irta Tonelli Sándor.

Tavasszal, mikor a hó olvadni kezd a Balkán zeg-zugos, görbe hegyei között, rendszeren forni kezd valami odalent a *népek kallanában*. Nyárra rendszeren puskák ropogása, felgyújtott falvaknak világító lángja jelzi, hogy nincs ott minden egészen rendben. Törökök, bolgárok, szerbek, görögök, albánok kölesönösen feldűlják egymás falvait, legyilkolják egymás családjait és ősz elmúltával, a hideg elől megint visszamenekülnek hegyeik közé, az eldugott katlanokba, völgyekbe. Így tart ez már hosszú esztendőket óta.

SZERB FELKELŐ.

Szintere pedig ennek a rettenetesen kegyetlen, évről-évre megújuló portyázó háborúnak az a terület, amelyet közönségesen Macedónia név alatt foglalunk össze. Régi földrajzi fogalom ez; neve ismeretes már a legrégebb ókorból. A Balkán-félszigetnek körülbelül a derekát alkotja. Tulajdonképeni éles határai nincsenek; Szerbiától, Bulgáriától, Ruméliától délre terül el a szalonikii öböl és az aegai tengerig. Nyugati határa a Rigómezőtől húzódik az albániai tavakon át délnek Görögorszáig, keleten a Rhodope zárja el az európai Törökország másik nagy tartományától, Thráciától.

Mi az oka ezeknek az örökké megújuló zavarásoknak, mi az oka, hogy ebben a tartomány-

ban sohasem tud a rend helyreállani? A feletet rögtön megkapjuk, ha egy pillantást vetünk a Balkán-félsziget néprajzi térképére és ha félig-meddig megismerkedünk azokkal az állami, vallási, politikai és társadalmi viszonyokkal, amelyek ott uralkodnak. A török birodalom belsőjében korhadt, roskatag. A csekély számú török, illetve mohamedán lakosság és a többi keresztény nemzetiségek között éles az ellentét. Mindegyiknek: bolgárnak, szerbnek, görögnek áll egy hasonló nemzetiségű állam a háta mögött, amely mind szeretné rátenni a kezét Macedóniára. A kölcsönös féltékenykedés egymás

ide eljutni Ázsiából, a Balkán-hegység nagyszámú hágói északkeletről mindig kitűnő kapukul kinálkoztak a Don-vidék nomád népeinek, nyugatról Albánián és délről Tesszálián át szintén könnyen hozzáférhető. Belseje úgy van tagolva, hogy az itt egyszer megvert törzseket nem lehetett meg is semmisíteni s azoknak mindig meg volt adva a mód, hogy kedvező alkalmammal újra fegyvert ragadjanak elnyomóik ellen.

Eppen azért annyi különböző néptörzs egy hasonló nagyságú területen sem fordult meg, annyi különböző államalakulást sehol sem tud

8

MOHAMEDÁN SZLÁV.

ellen is, meg a török ellen is gyűlöletre ösztönzi őket, úgy, hogy tulajdonképen nagyon, de nagyon nehéz belátni, mikor lesz Európának ebben a veszedelmes szögletében állandó béke. Ezek az egymás ellen fenekedő, agyarkodó népelemek pedig Macedóniában annyira össze vannak keveredve, hogy nemzetiségek szerint való felosztása, amint az a Balkánon nagyjából 1878-ban megtörtént, teljesen lehetetlen.

Különben Macedónia, mióta csak a történelem fonalán vissza tudunk tekinteni, mindig ilyen volt. Sok tekintetben a földrajzi helyzete adja meg ennek a magyarázatát. A Balkán-félsziget derekán fekszik, számos kikötőnek alkalmas öblével nyitva van a tenger felől. Keletről a Boszporuson és a Dardanellákon könnyű

a történelem felmutatni, mint Macedóniában. Ósrégi időkben a főnikiaiak alapítottak gyarmatokat partjain, amelyek később különböző görög államoknak, különösen Athénnek jutottak hatalmába. Bent, a szárazföldön a trákok és illyrek leverése után a görögök északi törzse, a makedónok alapítottak államot, amely Fülöpnek a többi görög államokon aratott chaironeiai győzelme után (338 Kr. e.) világbirodalomná lett és Nagy Sándor idejében mint a két világrészre kiterjedő óriás görög állam középpontja élte fénykorát. 197-ben Kr. e. a Kynoskephalai mellett vívott ütközet után Macedónia római fönhatóság alá került. A római birodalom bukása után a gótok, szlávok, majd bolgárok kerültek Macedóniába, amely azonban egy ideig még

megmaradt a keleti császárok uralma alatt. Abban a fejetlenségben azonban, amely a keleti császárságban állandóan uralkodott, inkább névleges volt ez az uralom, mint valódi, míg végre 1345-ben azt is megtörte a szerbek legnagyobb fejedelme: Dusán «cár», aki hatalmát egészen az aegai tengerig kiterjesztette.

Az 1353-ik esztendővel, mikor a törökök először lépték át a Dardanellákat, a Balkán történelmének új fejezete kezdődik. 1365-ben Murad már Drinápolyt tette birodalma székvárosává és a következő esztendőben már Macedónia is török fönhatóság alá került, amely alatt megmaradt egészen a jelenkorig. Az ozmánok azon-

romboló erők nem nagyon érvényesülhettek.

Az újabb időben azonban különösen két ízben: 1769-ben és 1821—22-ben, a görög szabadságharccal egyidőben rettenetes felkelés dúlt Macedóniában, amelyet a törökök csak hosszú és véres küzdelmek után tudtak elnyomni. Azóta azonban mindig lappang valami a hamú alatt. A környező balkáni keresztény népek, amelyek a múlt század folyamán mind önálló államokká alakultak, nem akarják hagyni fajrokonaitak török uralom alatt. A macedóniai keresztény lakosságot nagyon sújtja az igazságtalan adószedés és a rosszul fizetett török hivatalnokok

BOLGÁR FÉRFI.

BOLGÁR NŐ.

BOLGÁR LEÁNY

ban, akik bamúlatos gyorsan tudtak valóságos világbirodalmat alapítani, csak uralkodó nép voltak, de nem egyúttal gyarmatosítók is. Nem tudták, mint a rómaiak, asszimilálni a legyőzött népeket. Megelégedtek annyival, hogy a meghódított tartományokban megszállották a fontosabb pontokat és onnan kormányozták. Megkövetelték az adót, a katonát, esetleg az előkelőktől a Mohammedán hitére való áttérést, de egyebekben alattvalóik sorsával nem sokat törődtek. Ilyenformán állt elő az az érdekes néprajzi jelenség, hogy ma Macedóniában vannak mohammedán hitű szlávok, akik törökül egy szót sem tudnak és mégis törököknek vallják magukat, míg viszont hasonlóan szláv, de óhitű fajrokonai irántuk a legádázabb gyűlölettel viseltetnek.

Mindaddig természetesen, míg a török hatalom teljes épségben volt, ezek az egymás ellen törő,

és katonák garázdálkodása. A törökök pedig, akiknek európai uralmát Macedónia elvesztése létalapjában támadná meg, minden felkelési kísérletet vérbe akarnak fojtani. Ezért nem honolhat sohasem béke a török birodalomnak ebben a különben szép és természeti kincsekben oly gazdag tartományában.

Macedónia nem oly élesen körülhatárolt földrajzi fogalom, mint például nálunk Erdély. Tiszta világos határai nincsenek, egyik földrajzi író kevesebbet, a másik többet foglal össze a neve alatt.

Területe körülbelül 65,000 négyszögkilométer, azaz az európai Törökországnak több mint egyharmad része.

Egészében határozottan hegyvidéki jellegű. Szakadozott, kusza, egymásban eltűnő karszterű hegyvonalak, amelyek részben egészen kopárak, részben őserdőkkel vannak fedve, apró

elrejtett völgyecskék, dolinák, tölcserék, szakadékok, kicsiny felföldek, síkságok, mélyen bevágott folyómedrek, magas, hirtelen emelkedő sziklafalak, ezek adják meg a földrajzi jellegét.

A partok részben mocsarasak; olajerdők, fügefák, gyapot- és rizsültetvények váltogatják egymást. Befelé lombos erdőkkel, a folyók síkságain rétekekkel, gabonaföldekkel találkozunk, amelyek azonban kelet, nyugat és észak felé nagyrészt elvesznek a tüleveitű fák rengetegeiben és a Karsztnak vakítóan fehér, kopár sziklái között.

(Vége következik.)

SZALONIKH TÖRÖKÖK.

SOKRATES.

I. A konkoly.

Javában folyt a harc Sokrates ellen.

A szofisták féltették hírüket tőle és mindenfelé izgattak ellene. Aristophanes a színházban küzdött Sokrates ellen elméjének élével; a polgárok a piacon tere-feréltek a szegény kőfaragóról, akit Athén legelőkelőbb ifjai és kiváló emberei kísérték sétáin, hogy szavát, tanait hallhassák.

Sok irigye volt Sokratesnek, irigyelték tekintélyét, hírét.

— Ez az ember veszélyes! — sügták egymásnak.

— Úgy van! Veszélyes! — mondták mind

és elhitették egymással, hogy ez az igénytelen ember istentagadó és az állam ellensége.

A tanítványok felháborodva beszéltek e vádakról.

— Milyen hitványak és alávalók ezek az emberek! — jegyzé meg Alkibiades méltatlankodva. — Ha Zeus volnék, megmozgatnám a földet, hogy összeomlanék itt minden körülöttünk és az egek tűzével irtanám ki az emberi férgeket és új csontokat vetnék el a tiszta földbe, hogy egy másik, egy jobb nemzedék keljen ki belőle!

Sokrates szótlannul hallgatta Alkibiades kifakadását.

— Jer velem! — mondta aztán, — nézzük meg az egyik szántóföldedet!

Sokrates a mezőre érve, odaintette a rab-szolgákat.

— Az úr nem akar konkolyt látni! — mondá. — pedig van itt a vetésben elég! Vágjátok le a gabonát és égessétek le a tarlót, hogy elpusztúljon a gaz gyökerestől, azután forgassátok föl a földet és vessetek belé új, tiszta magot!

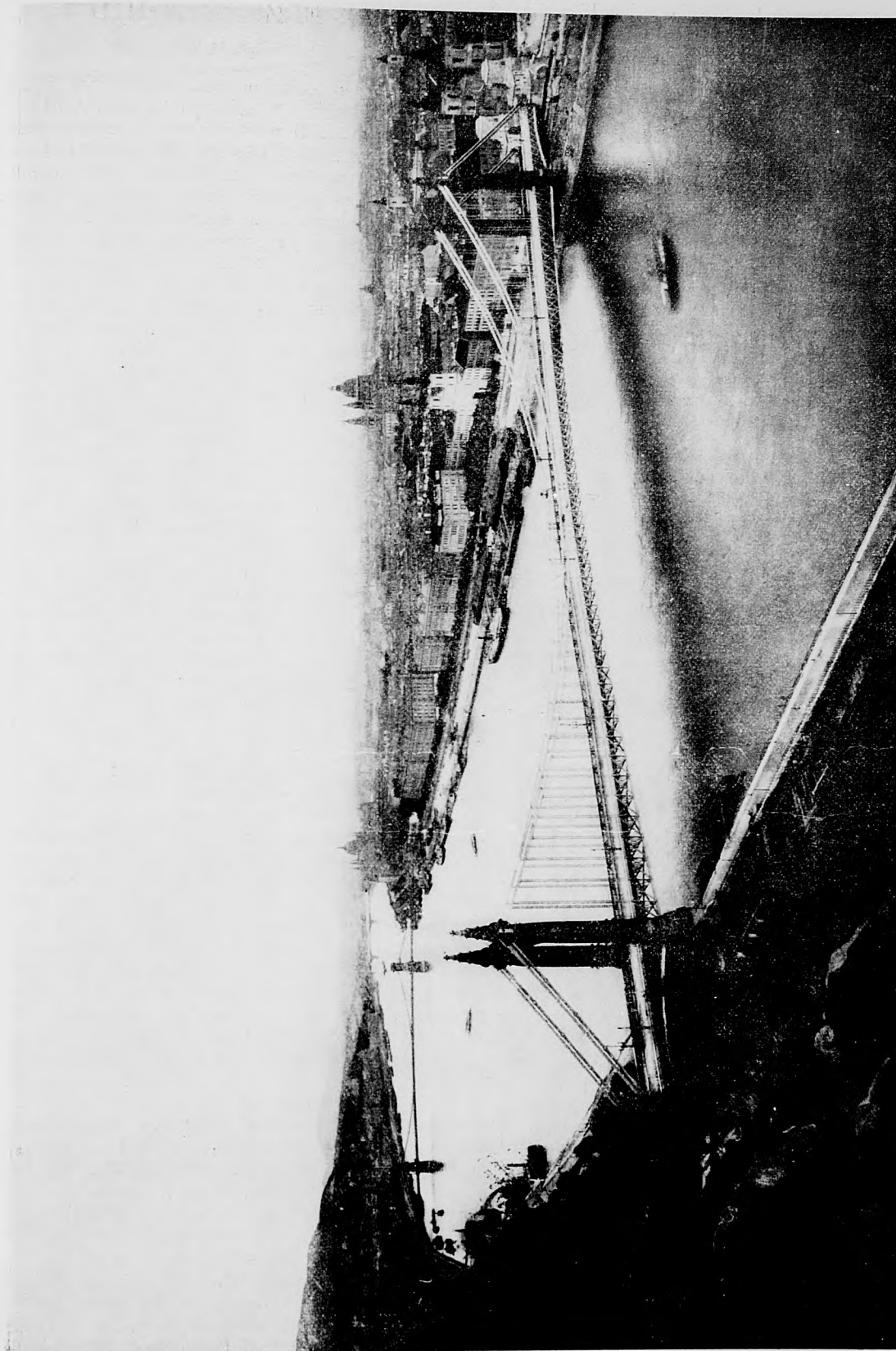
Alkibiades intett, hogy így cselekedjenek.

Hetek múltak.

Az új vetés nőtt és sűrűsödött.

Mikor erőben volt az új kalász, Sokrates ismét kivitte tanítványát a szántóföldre.

És íme, a gazdagon hullámzó aranykalászok közt ismét felveté fejét a gaz, a konkoly és ezer-

A BUDAPESTI ERZSÉBET-HÍD A GELLÉRFÉL-HEGY OLDALÁRÓL NÉZVE.

féle haszontalan növény, pedig nem hintette el azokat senki.

Sokrates odaintett egy rabszolgát.

— Ti nem irtottátok ki a gazt és nem tisztítottátok ki e földet! — mondá.

— Uram! — felelt a rabszolga és mélyen meghajolt, — mi úgy tettünk, amint te mondád és urunk parancsolá! Mi a szántóföld gyökereit kiégettük és felforgattuk egészen, de a gaz csak burjánzik és nő a kalász közt, nő magától, az istenek tudják, hogy honnan jő a magja. Amennyire tölünk telt, irtottuk is a vetés közt és nézz csak körül, uram, vajjon mások szántóföldjein nincs-e több gaz, csalán és haszontalan virágocska? Ha úgy akarod, uram, — mondá alázatosan Alkibiadeshez fordulva, — büntess meg, de tökéletesen kiirtani minden gazt nem lehet!

Alkibiades intett öreg rabszolgájának, hogy keljen fel, nincs mitől tartania.

Sokrates mosolyogva mondá:

— Lásd, ez csak egy kis darab szántóföld és mégsem tarthattuk meg tisztán!

— Hogy ez nem lehet másképp! — mondá szomorúan Alkibiades, ki már nem tudott mosolyogni, mert rossz hírek jöttek mindenfelől, már-már törvényszék elé akarták idézni Sokrates-t és félt, hogy a sok konkoly és gaz elnyomja még a legnemesebb magot, mely Athénben valaha termett.

Thirring Gusztávné.

RUTTKAYNÉ SÍREMLÉKE.

Képekhez.

A budapesti kerepesi-úti temető ismét egy művészi síremléssel gazdagodott. Most állították fel Ruttkayné Kossuth Lujza síremlékét, melyet Horvai János fiatal szobrászunk mintázott.

Ruttkayné tudvalevőleg a múlt évi október 13-án halt meg 87 éves korában. Viszontagságokban gazdagon telt el élete; a szabadságharc után egy ideig Amerikában élt, később bátyja, Kossuth Lajos háztartását vezette Turinban. 1894-ben, Kossuth halála után hazatért s csendes elvonultságban töltötte aggkora napjait.

Az emléket, mely sirját jelöli, október 13-án leplezték le. A szobormű allegorikus alakja fiatal nőt tüntet fel, ki jobb kezét áldólag emeli maga elé, míg balkezeiben töviskoszorút tart. A szenvedés, hűség és szívójság példaképeül szolgál ez alak, ezt fejezi ki magatartása és arca, melyet mélyen leomló fátol vesz körül. A síremlék jól sikerült, gondos munkája a fiatal szobrásznak. A szobor a szomorú hangulatot igen sikerülten fejezi ki s a temető többi művészi alkotásai között elsőrangú helyet foglal el.

AZ ERZSÉBET-HÍD.

Képekhez.

Az Erzsébet-híd Budapest építkezései között kétségkívül egyike a legkiválóbbaknak. A hídnek egyetlenegy, 290 méter nagyságú nyílása van, amelyhez a híd két végén a rakpartok felett még 42 méter nyílású áthidalások csatlakoznak. A nagy meder-nyílást láncszerkezet hidalja át. Az összes láncok és függő-hidak között az új híd nemcsak a legnagyobb egynyílású híd, hanem a legjobban merevített híd is. A függélyes lengéseket megátolják az úgynevezett merevítő tartók, amelyek közvetítésével a pályaszerkezet a láncokra fel van függesztve. A vízszintes kilengéseket pedig megátolja a híd pályája alatt elrendezett úgynevezett szélrácszat, mely az egyik hídfőtől a másik hídfőig fut végig és a hídfőkben kiképezett fülkékben a falakhoz támaszkodik. A lánc felfüggesztési pontja 50 méter magasságban van a 0 vízszint felett, maguk a vastornyok pedig 62 méter magasak. A lánc felfüggesztési pontjától meredeken fut le a parti áthidalások felett az úgynevezett lehorgonyzó lánc.

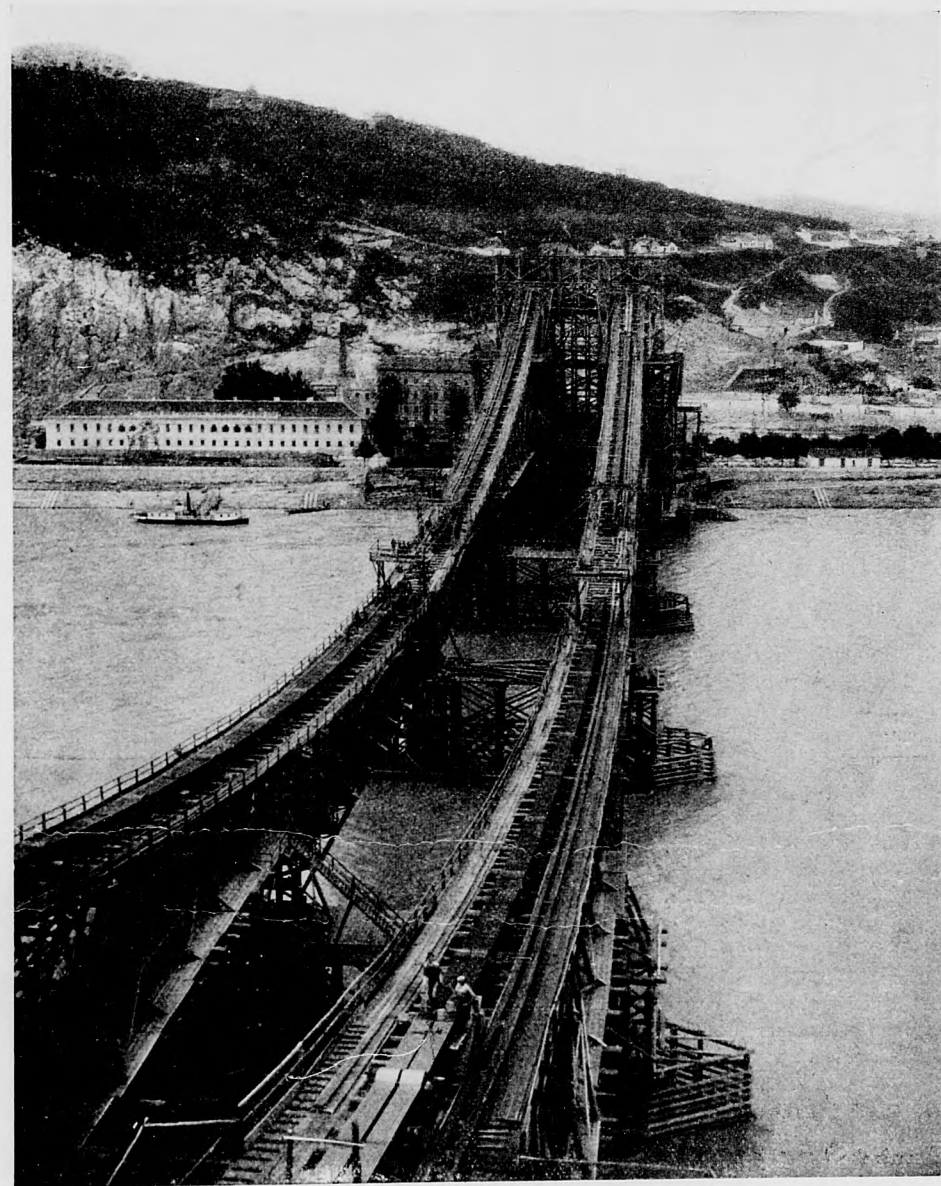
A híd kocsútja 11 méter széles, két oldali gyalogjárója pedig egyenkint 3,6 méter széles, tehát éppen kétszer akkora, mint a Láncidőn. A Láncidőtől abban is különbözik az új híd, hogy a lánc nem a kocsút és a gyalogjáró között, hanem a pályaszerkezet két szélén van elhelyezve. A kocsúton villamos vasúti sínek is vannak elhelyezve.

A jobbparti hídfő alapozása közben 1898 őszén, még mielőtt a megállapított mélységre teljesen lejuthattak volna, hatalmas melegvíz-forrás tört fel, amely naponként körülbelül 60,000 hektoliter vizet szolgáltatott és a munkálatokat természetesen megakasztotta, amennyiben mindenekelőtt el kellett zárni ezt a forrást. Ez pneumatikusan történt, úgy, hogy a forrás felett egy 9 méter széles és 14 méter hosszú vas caissons süllyesztettek le a kiemelt fenékgig, amelyben sűrített levegőben az alapfenéknek hiányzó részét is kivesték és azután azt a sziklahasadékokat, amelyen a forrás feltört és amelybe körülbelül két ember fért be, az alapfenék alatt még több mint három méter mély portlandcement-betonnal egész szilárdan kitöltték. Ezzel a forrás tökéletesen, a hidra nézve minden káros következményt kizárólag el volt zárva. Miután még a gödörben levő vizet kiszivattyúzták, az alapozás minden akadály nélkül bevégeződött, úgy, hogy 1899-ben, a kitűzött időben, a vasszerkezet szerelését meg lehetett kezdeni. Ugyanabban az évben elkészült a lehorgonyzó lánc és a pillér vaskapuk. Az 1900. év tavaszán mindjárt a jégzajlás után hozzáfogtak a nagy meder-nyílásban a lánc felszereléséhez, ezt megelőzőleg pedig a szerelő állványok elkészítéséhez. Ez állványok maguk is nagyszabású faalkotások voltak és úgy

voltak kiképezve, hogy a hajózás az építés folyamata alatt is akadálytalanul fenttartható legyen.

Mint érdekesebb adatokat fölemlítjük még, hogy a vasszerkezet összes súlya 110 ezer métermázsa, amiből 47 ezer métermázsa a láncokra

Dunahíd-építési osztálya tervezte és ugyanaz vezette az építési munkálatokat is. Ez osztály főnöke Czekelius Aurél miniszteri tanácsos, helyettes főnöke Szántó Albert műszaki tanácsos, tagjai Nagy Virgil műszaki tanácsos, Gruber,

BUDAPESTI ERZSÉBET-HÍD. AZ ALSÓ TARTÓLÁNC SZERELÉSE (1901. JULIUS 1-ÉN).

és függő vasakra, 24,000 métermázsa a merevítő tartókra, 24,000 a két vaskapuzatra és 15,000 métermázsa a híd pályára és egyéb vasszerkezetekre esik. Az út burkolatát képező aszfaltbeton és fakocka súlya 70,000 métermázsa. Egy-egy hídfő falazatának tömege, a szobortalapzatokat is beleszámítva, 17,000 köbméter.

A hidat a kereskedelemügyi minisztérium

Beke, Pischinger, Viczmány és Gállik főmérnökök voltak.

Az új hidat a múlt héten adták nagy ünnepségek közepette s ez alkalomkor a királyt József főherceg képviselte, ki szép beszéd kíséretében nyitotta meg a hidat.

Boldogulást kívánt mindazoknak, kik a híd körül érdemeket szereztek.

AZ ANTILLÁK VILÁGA. 2

Regény. Irta Verne Gyula. Fordította Zigány Árpád.

II.

Mrs. Kethlen Seymour eszméi.

A «szoknyás Mæcenas» bőkezűsége — ahogy a barbadosi dúsgazdag özvegyet elneveztek — nagyon szép szórakozással jutalmazta az *Antilian School* kilenc első emensét. Egy utazás a nyugatindiai szigetekre nem megveendő, sőt nagyon is kívánatos dolog.

Az *Antilian School* növendékeire nézve pedig kétszeresen kedves és kellemes lehetett ez az utazás, mert legtöbbször a nyugatindiai szigetek valamelyikéről származott. Igaz, hogy soknak a szülei már elköltöztek onnan s néhányan már csak homályosan emlékeztek tengerentúli szülőföldjeikre, de éppen ezért sokkalta jobban örültek is, hogy viszontláthatják az édes anyaföldet, melyet már csaknem teljesen elfeledetek.

Ideje azonban, hogy közelebbről is megismerkedjünk a kilenc első emenssel, akit Seymour asszony jóvoltából, a nagy szerencse és kitüntetés ért, hogy megláthatta az Antillák csodás világát. A kilenc szerencsés diák ez volt:

Hinsdale Roger, aki Santa-Lucia szigetén született, most azonban dúsgazdag családjával Londonban lakott;

Howard John, Dominika szigetéről, akinek családja Manchesterben telepedett meg s az apja gyártulajdonos volt;

Perkins Hubert, aki Antigua szigetén lakott, ahol született is és tanulmányai végeztével már készen várta a hivatal apja irodájában.

Ezek mind a hárman angolok voltak. Francia csak kettő volt és pedig:

Clodion Lajos, Quadeloupe szigetéről, akinek apja hajótulajdonos volt s pár évvel ezelőtt visszaköltözött szülőföldjére, a szép kis Nantes városába;

Renault Tony, aki Martinique szigetén született. Az apja államhivatalnok volt és Párisban lakott.

Volt aztán két dán is:

Harbø Nils, Szent Tamás szigetéről, akinek se apja, se anyja nem volt már, csak a bátyja élt még, aki hat-hét évvel idősebb volt nála és még mindig az Antillákon lakott;

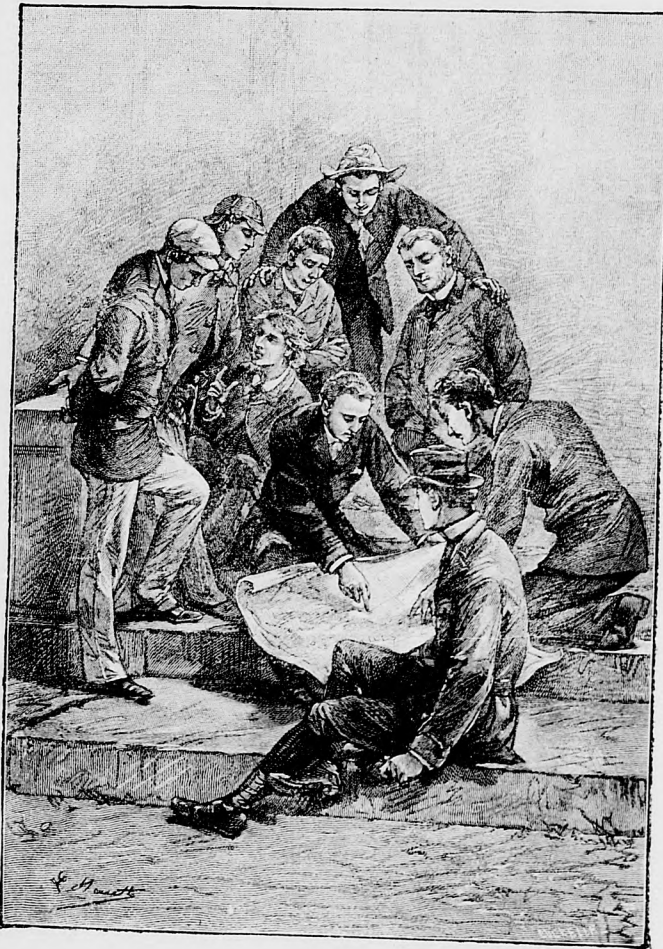
Wickborn Axel, Santa-Cruz szigetéről, akinek az apja nagy fakereskedő volt Koppenhága városában, Dániában.

Hollandus csak egy volt: Leuwen Albert, aki Saint-Martin szigetén született s egyetlen fia

volt szüleinek, akik Rotterdam környékén laktak.

Svéd is csak egyetlen egy volt: Anders Magnus, aki Szent-Bertalan szigetén született, de családja visszaköltözött Svédországba s most Göteborgban lakott.

A kilenc eminens bölesője tehát mind az Antillákon ringott s noha most már csak háromnak voltak rokonai a szülőföldön, mégis szívesen visszavágytak oda mindnyájan, mert velünk

FOLYTON A TÉRKÉPEKET BÚJTÁK.

született sajtáságunk, hogy mindig örömmel látjuk viszont a vidéket, hol a napot először megpillantottuk.

Legidősebbek voltak az ifjak közt: Hinsdale Roger, aki egy kissé főnhéjazó természetű volt; Clodion Lajos, komoly, szorgalmas, szerény fiú, akit mindenki szeretett; Leuwen Albert, akinek hideg, hollandus vérének talán még az Antillák forró heve se melegíti föl. Ez a három fiú 20—20 éves volt.

Utánuk következett Harbø Nils, aki még maga se tudta, hogy milyen pályát választ; Anders

Magnus, aki imádta a tengert és kereskedelmi tengerésznek készült; Wickborn Axel, aki már alig várta, hogy fölcsapasson katonának a dán hadseregben; Howard John, aki szintén angol volt ugyan, de korántsem oly főnhéjazó, mint Hinsdale Roger s végre a két legifjabb: Perkins Hubert, aki kereskedőnek készült és Renault Tony, aki nagyon szerette a tengert s titkon arra vágyott, hogy hajóskapitány lehessen.

A kilenc eminens, mióta megtudta, hogy hol

nagyobb szigeteit: Kubát, Haytit, San-Domingót, Porto-Ricót, mivel spanyol egy se volt köztük, továbbá Jamaikát és Curaçaót, mivel egyikük se született e szigetekeken.

Ellenben a Kis-Antillák közül megnézik Santa-Luciát, Dominikát és Antiguát, melyek angol gyarmatok, Guadeloupeot és Martiniqueot, melyek francia gyarmatok, a dán Szent-Tamás és Santa-Cruz szigeteit, a svéd Szent-Bertalant s végre Saint-Martint, melynek egyik fele Hollandiáé, a másik pedig Franciaországé.

E kilenc szigethez hozzá kellett venni még egy tizediket: Barbados szigetét, mely az Egyesült-Királyság egyik legfontosabb gyarmatbirtoka azon a vidéken. Ezen a szigeten lakott ugyanis Mrs. Seymour Kethlen, akit minden esetre meg kellett látogatniok, hogy megköszönhessék neki a bőkezűségét.

És valóban volt is okuk a köszönetre, mert Mrs. Seymour, az utazással járó összes költségeken kívül, fejenként hétszáz font sterling ösztöndíjat biztosított az eminensek mind-egyikének, mely összeget akkor fogják megkapni, ha a Barbados-szigetről hazafelé indulnak.

Magát az utazást körülbelül nyolc hétre tervezték, úgy, hogy éppen kitöltse a szünidőt. Mrs. Seymour gondoskodott hajóról is és erre nézve a következőket írta levelében Ardagh Julián igazgató úrnak:

«Kibéreltem az utazásra az *Alert* hajót, melynek Mr. Paxton a kapitánya. A hajó az irországi Cork kikötőben várja utasait és június 30-án azonnal elindul, mielőtt az utasok mind a födélzeten lesznek.»

Annyi bizonyos, hogy az ösztöndíjasoknak nem lehetett okuk a panasza. Külön hajó, hercegi ellátás, két hónapi semmittevés, az esztendő legszebb szakában: mind oly dolgok, melyek szintoly kívánatosak, mint a püspökség, ahogy a példaszó mondja.

— Báresak már az *Alert* födélzetén lennünk! — sóhajtoztak a türelmetlen fiúk.

Ezalatt Ardagh Julián igazgatónak nehéz gondja volt. Mindenekelőtt értesítenie kellett az ösztöndíjas diákok szüleit a szerencséről, mely fiaikat érte s egyúttal ki kellett kérni a szülőktől az engedélyt az utazásra. Ez hamarosan megtörtént s a boldog szülők örömmel egyeztek bele az utazásba. Most még, a tömérdek előkészület mellett, az volt hátra, hogy alkalmas kísért, felügyelőt találjon a fiúk mellé, aki vigyázzon rájuk s esetleg fékezze az ifjúkorral együtt járó kalandvágyat, meggondolatlan vakmerőséget, könnyelműséget.

— ÉN? . . . IGAZGATÓ ÚR? . . .

és hova fognak utazni, folyton a térképeket bújták s egyre azt találgatták, hogy az Antillák mely szigeteit láthatják meg. Arról, hogy valamennyit megnézzék, szó se lehetett, mert a Nagy- és Kis-Antillák szigetesportjában összesen negyvenháromezred kisebb-nagyobb sziget van: ezeket végig járni pedig egy esztendő se lett volna elég.

Valószínű volt, hogy csak azokra a szigetekre fognak elmenni, ahol születtek, vagy ahol még rokonaik voltak; következésképpen számításon kívül kellett hagyniok a Nagy-Antillák leg-

Az igazgató maga nem mehetett el: nem bocsáthatta el a tanárok egyikét sem, mert szükség volt rájuk az évről-évről vizsgák s az új tanterv előkészítésére. Csak egyetlen ember volt, akiben bizhatott: Mr. Patterson, a gazdasági igazgató, avagy az intézet gazdája, ahogy rendszeresen hívták; csak az volt a kérdés, hogy Mr. Patterson elvállalja-e a mentor nehéz, felelősséggel terhes tisztét.

Junius 24-én, öt nappal az indulás előtt, Ardagh igazgató üzent Patterson úrnak, hogy látogassa meg az irodájában, mert fontos dologról akar beszélni vele.

Patterson úr éppen az utolsó számot írta le az aznapi kiadások rovatában, mikor az igazgató üzenetét kapta. Gondosan összeadta a hosszú számsort, aztán kétszer-háromszor megkefélt a kabátját, kalapját, levette és megtörülgette a szemüvegét, megnézte, hogy jól bezárta-e a főkönyvet a vasszekrénybe s aztán lassú, kimért lépésekkel indult az igazgatóhoz.

— Patterson úr, — kezdte az igazgató, miután kezét fogtak, — üljön le, kérem, mert hosszasan fogunk beszélgetni.

A gazda letette kalapját az egyik székre s óvatosan fölemelve kabátja szárnyait, leült a másikra; az igazgató pedig így folytatta:

— Ön is tudja, uram, hogy micsoda eredménye lett annak a nemes vetélykedésnek, melyet a Mrs. Seymour nagylelkű alapítványa teremtett meg intézetünkben. A hajó, melyen a kilenc első eminens utazni fog, öt nap múlva indul Corkból.

— Reméljük, hogy az utazás kellemes és szórakoztató lesz, — jegyezte meg Patterson úr.

— Magam is reményelem, — bólintott az igazgató — s csak azt sajnálom, hogy én is el nem mehetek velük. De éppen most, az év végén, nem hagyhatom itt az intézetet...

— Semmiesetre sem, — helyeselte Patterson úr is.

— Mást kell tehát magam helyett küldennem, — folytatta az igazgató, — még pedig oly valakit, akiben épp úgy megbízhatom, mint önmagamban. És ez a valaki... ön lesz, kedves Patterson.

A «kedves Patterson» úgy föluggott a székről, mintha rúgó lökte volna föl; meglepetésében még a szemüvegét is levette.

— Ön?... igazgató úr? — kérdezte dadogva.

— Úgy van, ön, kedves Patterson, — ismételte az igazgató — s azt hiszem, hogy ön nemcsak a számadásokat, hanem az ifjakat is rendben fogja tartani.

Patterson úr izgatottan törülgette a szemüvegét és felelni se tudott, annyira meglepte a dolog.

— Még azt is meg kell mondanom, — folytatta az igazgató, — hogy Mrs. Kethlen Seymour hétszáz font jutalmat biztosított annak a mentornak, akire a felügyelet tisztét bizzuk. Kérem

tehát önt, kedves Patterson, hogy legyen készen az indulásra, mely öt nap múlva lesz.

III.

A Patterson-házaspár.

Mr. Patterson Horatio, az *Antilian School* gazdája, valamikor szintén professzor volt és pedig a latin nyelvet és irodalmat tanította. Meg volt tehát a kellő klasszikus műveltsége s noha már esztendőket óta csak az intézet számadásaival bibelődött, azért még nem feledte el Vergilius és Horatius nyelvét, sőt, ahol csak tehette, mindig és mindenütt szerette használni a latin idézeteket.

A negyvenes férfiú szikár termetű és meglehetősen sovány volt. Mindig kifogástalanul, gondosan öltözködött, a modora túlságosan előzékeny, szerény és udvarias volt, úgy, hogy az első tekintetre kissé félszegnek is látszott. Neje, Mrs. Patterson, körülbelül harminchétféle éves lehetett s nagyon gondos, jó gazdasszony volt. Voltaképpen az ő érdeme volt az is, hogy a férje mindig oly csinosan, szinte keresett gondal öltözködött, mert ő tartotta rendben a ruháit.

Mr. Patterson Horatio, midőn az igazgató szobájából kijött, gondolatokba mélyedve ballagott lakásába, melynek ablakai az intézet udvarára nyíltak. Egyenesen a szalónba ment, de a felesége még nem volt ott s a derék Mr. Patterson megállt az ablak előtt, azon tünődve, hogy örüljön-e az igazgató megbízásának, vagy szomorkodjék rajta.

Úgy elmerült e töprenkedésébe, hogy meg se hallotta, mikor nyílt az ajtó és Mrs. Patterson a szobába lépett. De a derék asszony azonnal meglátta a gondok redőit férje arcán s különben is tudván, hogy az igazgató hívatta a férjét, nyugtalanokodva kérdezte:

— Nos, kedves Patterson, mi újság?

— Újság az van, asszonyom, — felelte Patterson úr, hirtelen megfordulva, — még pedig nagy újság.

— Talán Ardagh úr elszánta magát, hogy ő kíséri el a diákokat az Antillákra? (Folyt. köv.)

AZ ISKOLA VILÁGÁBÓL.

Október 6. A *karcagi ev. ref. gimnázium* «Petőfi-önképzőkör»-e 1903 október 4-én tartotta II-ik rendes gyűlését. E gyűlésen szavalt Bagdi Dániel VI. o. t., Tóth Gáspár IV. o. t. és Rápolti László VI. o. t. Megünnepelte a kör az aradi gyásznapot, október 6-át. Az ünnepélyen nagy közönség vett részt; szavalt ez ünnepélyen Rápolti László VI. o. t. és Zelovics Kálmán V. o. t., magas szárnyalású beszédet tartott Bujk Béla gimn. tanár úr és Madarász Imre orsz. képviselő, az iskola főgondnoka. — A *lévai főgimnázium* «Szepesi Imre-önképzőkör»-e október 6-án az aradi vértanúk emlékére ünnepélyt rendezett a következő műsorral: Himnusz, énekelt a főgimnázium

énekkara, kísérte az ifjúsági zenekar. Ünnepi beszéd, tartotta Novotny Ernő, ifjúsági elnök. «Október 6.», írta Dömény József, szavalt Kalapos Gyula VIII. o. t. «A legnagyobb gyásznap», írta Illyés Bálint, szavalt Hirsch Géza VII. o. t. «Tizenhárom», írta Várady Antal, szavalt Varga Dezső VIII. o. t.

A *lévai főgimnázium* «Szepesi Imre-önképzőkör»-e október 10-én Rákóczi-ünnepélyt rendezett a következő műsorral: Emlékezés, tartotta Fizély Ödön VIII. o. t. «Tárogató», Harsányi K. tól, szavalt Dávid János VI. o. t. «Rákóczi», Petőfitől, szavalt Ehrenstein Vilmos VI. o. t. Ocskay Lászlóól szóló ének, szavalt Dankó Kálmán VII. o. t. A műsor többi pontja is Rákóczi korát ismertette.

Az *erzsébetvárosi áll. főgimnázium* önképzőköre szeptember 13-án tartotta alakuló gyűlését dr. Máté Lajos vezető-tanár elnöke alatt. A tisztikar következőképen alakult meg: Ifjúsági titkár: Mahler Sándor VIII. o. t., főjegyző: Fogarasy Lajos VIII. o. t., aljegyző: Pétersberger Ottó VII. o. t., pénztáros: Kovácsy Mihály VII. o. t., könyvtáros: Lőrinczy Dénes VIII. o. t.

Önképzőköri tudósítások. A *budapesti VIII. ker. áll. főgimnázium* önképzőköre szeptember 26-án tartotta alakuló gyűlését. Elnök: Czermann András VIII. a) o. t., alelnök: Bársony Tivadar VIII. b) o. t., titkár: Velwart Vilmos VIII. a) o. t., főjegyző: Papp Emil VIII. b) o. t., pénztáros: Mayer Ede VIII. a) o. t., aljegyző: Kelemen Béla VII. b) o. t., könyvtáros: Czeisler Béla VII. a) o. t. — A *szegvárdi áll. főgimnázium* «Eötvös József kör»-e szeptember 26-án tartotta meg alakuló gyűlését. Elnök: Stéger Kálmán VIII. o. t., titkár: Plank Elek VIII. o. t., főjegyző: Pető István VIII. o. t., ellenőr: Hahn Béla VIII. o. t., pénztáros: Pekl Pál VII. o. t. — A *zombori felső ker. iskola* «Széchenyi-önképzőkör»-e szeptember 26-án tartotta alakuló gyűlését Trencsény Károly tanár úr vezetésével. Elnökök: Bacsi Mihály f. o. t., alelnökök: Jánossy Ferenc k. o. t., főjegyzővé s titkárrá Ágai Emil f. o. t., aljegyzővé Erdélyi Róbert k. o. t. s könyvtárnokká Pelczér József f. o. t. választott. — A *rozsnyói rom. kath. főgimnázium* «Révai-önképzőkör»-e szeptember 27-én tartotta első rendes ülését a következő műsorral: Elnöki megnyitó, tartotta Dittel János VIII. o. t. Szavalt Horváth Béla VIII. o. t. «A föld és népei»-t Gabányi előadta Dukez László VII. o. t. Szavalt még Herezog Béla s végül Gyürky B. V. o. tanuló. — A *debreceni ev. ref. főgimnázium* önképzőköre ez évben újból megkezdte működését. Felügyelő tanár: Csürös Ferenc dr. úr. A kör tisztviselői: Elnök: Oláh Béla VIII. o. t., alelnök: Erdős Károly VII. o. t., titkár: Eöry Kálmán VIII. o. t., pénztáros: Harsányi Ferenc VII. o. t., főjegyző: Halas Ferenc VIII. o. t., aljegyző: Peleskey Sándor VII. o. t.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Sajó Sándor szép versét, melyet mai számunkban közlünk, a Vasárnapi Újságból vettük át.

Gyalog a vén Európán keresztül. Ilyen című kötetére hirdet Erdei Károly, az ismert turista, előfizetést. Könyvében megírja, hogy miként lehet Európát gyalog bejárni. A 10—12 ívre terjedő kötet előfizetési ára fűzve 2 kor., kötve 3 kor. 60 fill. Gyűjtők 10 előfizető után tiszteletpéldányt kapnak. Megrendelések szerző címére Debrecenbe (kollégium) küldendők.

II. Rákóczi Ferenc életéről írt egy kis füzetet Sziklay János dr. A füzet ára 24 fillér s minden hazai könyvkereskedésben kapható.

A Magyar Nyelvőr szeptemberi számának nagyobb közleményei: Szófejtések *Simonyi Zsigmond*tól. Vitacikk az alany és a kiegészítő mivoltáról *Kalmár Elek*től. Szórendi tanulmányok *Joannovics György*től. A Magyar Nyelvőr ezúttal a következő kérdéseket intézi nyelvünk barátaihoz:

1. Hol és milyen értelemben élnek a következő tájszókkal: *éved* (puhul?), *part* (part?), *gyaldi*, *irága* (mély út?), *ive* (oda, odább?), *kádog* (kiáltoz?), *legietőn*, *letestelen-leteléször*, *naplik* (káprázik?), *nyújshely* (temető?), *pangik*, *plondró* (pondró), *poncsos* (hasas?), *saslog*, *sólentoz*, *szany* (mellény?), *ták* (folt), *záh*?

2. Hol mondják *gyappant* vagy *gyopant* e h. meggyújt v. pörköl?

3. Mi az a *dü-méh*?

4. Hol és mikor mondják *mettől* vagy *mennen* e h. honnan?

5. Mondanak-e személyrag nélkül *öcs*-öt, *hug*-ot, *ip* at, *nap*-at (pl. hogy a kánya rúgná meg az olany ipat)?

6. Hol él még ez a kifejezőmód: *anyul* nagybátyám, *apul* néném, e h. anyámról, apámról?

7. Hol alkalmazza a nép ezeket a melléneveket: *okostalan*, *öszinte*, *rőt*, továbbá *való* e h. illik, ez nem való, hát való ez?

8. Mondják-e *kora reggel*, *kora hajnal*, *kora tavasszal* (mint késő este, késő ősszel)? Mi a különbség *kora* és *korai*, *késő* és *késői* közt?

9. Ahol nem használják a *dolgozzék*, *üljék*féle ikes alakot, ott hogy mondják a *hallik* és *látszik* ige felszólító módját? pl. betömték a száját, hogy messzire ne *halljék* a kiáltása? hogy semmi se *lássék*?

10. A következő tagadó mondatokban a nép melyik szót nyomja meg legjobban? Nem lement, hanem föl. Nem kiment, hanem kilökték. Nem tanul, nem dolgozik, semmit se akar tenni. Nem kaszáltunk, nem kapáltunk. Nem eszik, nem alszik.

11. Borsod vármegye jegyzőkönyvében (1587 május 29) a következő helyolvasható: «Interrogatorium: ha tudgiake hogy heues Varmegieben *Kürt* neueo falut az Kys Benedek annianak az edes atya, neky penigh *Kenche Apia* Cheterien Vincze kezéből foglalta volna ky hatalmasul Bathory Gyeorgi etc... Byro Balas... az kerdesreol valya: bizonniol jól tudgya azt: hogy Bathory Gyewrgi foglalta ki ennek az *Kinche Apiatul* Cheterien Vinczeteol kezebeol ez *Kürt* neueo falut mindeneosteol.» A *kencse* (*kincse*) *apja* kifejezés, mint a szövegből kitetszik, anyai nagyatyt jelent. Használja e a nép valahol ma is e kifejezést?

12. Debrecen város jegyzőkönyveiben (Gazdtört. Szemle IX. 22. szerint) 1714-ben mint foglalkozásnév neveztek vele és használják e talán ma is valahol? A feleleteket a Magyar Nyelvőr szerkesztőségéhez tessék címezni, minden választ külön nyolcadvire írva.

FEJTÖRŐ.

Földrajzi kérdés:

Melyik az a fontos vár a badeni nagyhercegségben a Salzbach és Rajna összefolyásánál? A harmincéves háborúban több ostromot állott ki, végre a franciák kezébe került, kik azt a vesztfáliai békeben megtartották. 1676-ban pedig a lotharingiai herceg által vezérelt császári hadtest vette be.

Természettani kérdés:

Mekkora egy 2 m. sugarú gömbben levő levegő súlya, ha 1 m³ levegő 1.3 kgr?

Számítási kérdés:

Melyik az a szám, melynek kétszerese és ötszöröse 84-et ad eredményül? (Malártsik Gy. Lajos.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1903 október 25.

1. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Földrajzi kérdés: Ross Jakab, 1839—1843-ig folytak kutatásai. — Számítási kérdés: 24. — Természettan: Sokan csak ravaszág útján érik el céljaikat.

Helyesen fejtették meg: Weil Károly, Havas Péter, Pois István, Fülep József, Salamon Samu, ifj. Fleischl Sándor, Mattyasovszky Lajos, Licht Zoltán, Földváry Géza, Bezerédj Tóni, Lustig testvérek, Grosz Simon, Kovács Lajos, Nord Frigyes, Makk István, Kiss Aladár, Péterfi Jenő, Breuer Ernő, Rozgonyi Ottó, Faragó Andor, Fráter Ferenc, Tuschák Imre, ifj. Apor István br., Eisler Dezső, Fragner Géza, Sehulhof Ödön, Földföldy Sándor, gr. Toldalagi Mihály, Bogdán Jenő, Varrók László.

A kitűzött könyvjutalmat (Karádi Ignác: Regék és mesék) Makk István főgimn. II. o. t., budapesti előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

W. N. A címeiből nem tudunk eligazodni, sem írtet mondani arra nézve, hogy közölhetjük-e majd. A tételek, melyeket felsorol, iskolai dolgozatok tételei. Minden attól függ, hogy miképpen tudná kidolgozni. Ha elkészül velők és egyiket vagy másikat beküldi, szívesen megmondjuk a véleményünket. — **Önképzőkör.** Tudósítóról az önképzőkör gondoskodik. Rendesen a kör titkárát szokták a tudósítói tiszttel megbízni. — **Deák-óda.** Elég jól van megverselve, de sem eszme, sem mélység nincsen benne. Az óda nem tartozik a könnyű lírai műfajok közé. — **Literatus.** A latinból magyarra fordítás ez idő szerint a latin tanításának egyik célja. Mindazonáltal nem megvetendő nyereség, ha valaki magyarból latinra tud fordítani. A nyelvtan ismeretének megerősítésére nagyon jó. Egyébként ne higgye, hogy a latinból magyarra fordítás valami könnyű dolog. Mi csak helyesellhetjük, ha irodalmi szárnypróbálgatásban buzgólkodó olvasóink akár a klasszikai, akár a nyugati nyelvekből fordítgatnak. — **Sport.** Nagyon helyesen gondolkodik. A test nevelése éppen olyan fontos, mint a léleké. — **H. D.** A «Burkus» című regény március végéig fog tartani. A «Két diák levelezése» és a «Kegyelemkenyér» megjelentek könyv alakban is; kaphatók minden hazai könyvkereskedésben. — **Iskolai ünnepek.** Igaza van, nem a külsőség a fontos, hanem az ünnep jelentőségének komoly átértékelése és megértése.

A hazaszeretet legyen munkás hazaszeretet. A kis cikk tartalma derekas, de formája még nem elég tetszetős. — **I. G.** (Budapest). Olyan irányú cikkeket is fogunk nemsokára közölni. Legyen meggyőződve, hogy figyelmünk mindenre kiterjed, amit hasznosnak és okszerűnek tartunk az ifjúság lelkének művelésére és nemesítésére. — **Nemo.** Semmi néven nevezhető politikával nem foglalkozunk. — **Versek.** Elolvastuk, többet ennél nem mondhatunk. — **G. M.** 1. Próbálja meg, talán sikerül. 2. Nem lakik állandóan Budapesten. 3. Május első és második hetében. 4. Nagyon merésznek tartjuk a szándékot. Vigyázzon, ne becülje túl az erejét. — **Francia.** A nyelvtani alapon való tanulás nem vezet célhoz. Előbb szókincset kell gyűjteni, azután olvasgasson s ha alkalma van rá, gyakorolja a nyelvet. Minden siker attól függ, hogy van-e némi nyelvteljesége s van-e elegendő kitarása. — **Sch. Ö.** (Pécs). Nem közölhető. — **F. Ö.** 1. A családneveket úgy írjuk, ahogy az illető család. 2. A tudósítást szíveskedjék máskor csak a papíros egyik oldalára írni. — **Cs. F.** 1. Rejtvényei nem közölhetők. 2. A rejtvényeket, melyeket közlésre szán, mindeniket külön darab papírosra kell írni. — **V. L.** (Budapest). Ha alkalmas, közöljük. — **F. D.** (Budapest). Ha akar, úgy eljöhét; ha nem jön el, akkor póstára tesszük.

Magyar bélyeგრaktár

Budapesten.
VI., Bajnok-u. 3.

A ki nem azt kapja, amit hirdettünk, vagy nincs megelégedve avval, amit kapott, kérje vissza a pénzét!

Vesz, cserél és elad mindenféle (magyar és külföldi) levélbélyeget.

Ajánljuk a következő gyönyörű és fölötté olesó sorozatokat:

China, 1898-ből, 6 darab (2—10 ct) csak 60 fillér és a portó.
Honduras, 1892-ből, 5 darab (1—25 ct) csak 80 fillér és a portó.
Bolivia, 1894-ből, 7 darab (1—100 ct) csak 1.— kor. és a portó.
Argentina, 1899/900-ből, 8 darab (2—30 ct) csak 1.— kor. és a portó.
Chile, 1900/901-ből, 6 darab (1—50 ct) csak 1.— kor. és a portó.
Japán, különféle 12 darab, ritka is, csak 30 fillér és a portó.
Bolivar, 1903-ből, 6 darab (ritka!) csak 80 fillér és a portó.
Uruguay, 15 darab, remek szép sorozat, csak 1 K 50 f. és a portó.
Borneo-Labuan, gyönyörű 9 darab, vadember, krokodil, hajó, vir, stb. keverten vagy külön, mind a 9 darabnak az ára csak 150 kor. és a portó.

Rendeljen még ma! Ne várjon holnapig!

Két koronáig használatlan bélyegeken is beküldheti a pénzt. Portóra, ha ajánlva kívánja a levelet, 35 fillért (dupla levélért 45 fillért) küldjön; községes levél portója, ha egyszerű, 10 fillér, ha dupla, 20 fillér.

5 koronás rendelés portómentes.

!! Megjelent !!

Lombfűrészeti és faragászati különlegességekből összeállított nagyszabású album és árjegyzékünk, mely tartalmazza az összes idevágó kellek és diszvasalások képes gyűjteményét.

Mivel a fentemlített cikkek és kellek ez ideig jórészt Bécsből szereztek be, indittatva éreztük magunkat egy minden tekintetben modern és terjedelmes album összeállítására, miáltal lehetővé tesszük minden oly cikik előnyös, olcsó és gyors beszerzését, mely eddig csak külföldről jóval nehezebben és nagyobb költséggel történhetett.

Tisztelettel
10026
Kiss Ernő és Társa, Budapest, VII., Erzsébet-kürút 17.
Arjegyzéket tessék a «T. L.»-ra hivatkozva kérni.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDÁJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott középiskolai ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

BURKUS.

Regény az ifjúság számára. Írta Gaal Mózés. 3

III.

A kamarás úr unokája. A mester úr kakasa s holmi egyéb apróságok.

A kamarás úrnak volt Bécsben egy unokája. Elhozták a nagyapjához, hogy megerősödjék. A karja és lába olyan vékony volt, mint a gyufaszálka, az arca sárgás-fehér, látszottak a halántékán a finom kek erecskék; a hangja is olyan volt, mint a cérna. Egyébként Alfrédnek hívták s magyarul keveset tudott.

Pityike hamar megbarátkozott vele, de nekem a német gyermek nem tetszett, mert ha valami játékba kezdettünk, mindjárt nyafogott:

— Mást játszani! Mást!

Pityike hajlandó volt más játékot venni elő, de én keményfejű voltam.

— E mellett maradunk s punktum. Bécsben szabad neked parancsolnod, de itt Magyarországon nem.

A vékony bécsi gyermek mérgesen összeráncolta a homlokát, vonogatta a vállát, félre állott, duzzogott. A kedves Pityike mindjárt elkezdette vigasztalni, kérlelni.

No hát ez a dolog nekem nem tetszett. Egyszer aztán összevesztem Alfréddel. Ő azt mondomta, hogy ő parancsolhat nekem, mert az ő apja ezredes a császárseregében, a nagyapja pedig méltóságos úr, az én apám tekintetes úr, az pedig sokkal kisebb, mint a méltóságos.

Nagyon dühös lettem. Jól megráztam a bécsi fiút, meg is vertem volna, de Pityike kért:

— Ne verd meg, Burkus, tudod, ő a vendégünk!

— Ha vendégünk, hát ne hengegjen sem az

apjával, sem a nagyapjával — úgy! Menjen haza Bécsbe s játszódjék a császár gyermekeivel...

Alfréd sirva ment haza, bepanaszolt engem a nagyapjánál. Egy hétig aztán nem is jött át a mi udvarunkba. Engem az öreg szépen leszidott, hogy goromba fráter vagyok, soha nem is lesz nekem jó barátom senki, mert nem tudok türelmes lenni.

Pityikét vasárnaponként egy-egy órára kölesön kérték a kamarásék, hogy legyen az unokának játszópajtása. Egy sarga hintójuk volt, azon kocsikáztak. Alfréd azt izente nekem Pityikével, hogy engem nem enged kocsikázni, engem ő egy cseppet sem szeret.

Én bizony nem sokat bántam, mert sokkal különb mulatságom volt ebben az időben. A béres font egy másfél öles ostort, a végére hatalmas csapót tett s én megtanultam nagyokat csördíteni. Áthallatszott a kamarásékhoz is. Gondoltam magamban:

— Hogy irigyelheti tőlem ezt a bécsi fiú!

Alfrédnek igen szép ruhái voltak, egészen más szabásúak, mint amilyent nekünk varrt otthon az édes anyánk. Pityikének ezek a városi ruhák szörnyű mód megtetszettek s mind kérte édes anyánkat, hogy neki is csináljon egy olyan ruhát. Csak egyet, mert ő nagyon fog vigyázni rá.

— Belőled is német fiú akar lenni! — csúfoltam Pityikét. — Majom-ruhába akarsz öltözni, menj, szégyeld magad. Nekem nem kellene, még ha aranyból volna és gyémánt csipkéket aggatnának rája.

Ezt valahogy meghallotta édes apám s megdicsért:

— Ezt már szeretem hallani, Burkus. Okos beszéd volt.